

Любов Гуцаленко,
д.е.н., професор, завідувач кафедри
аудиту та державного контролю,
Вінницький національний аграрний університет
Ульяна Марчук,
к.е.н., доцент кафедри обліку та
оподаткування в галузях економіки,
Вінницький національний аграрний університет

ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ: ВІТЧИЗНЯНА ТА МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА

В Україні в економічній літературі валютні операції досить часто ототожнюються з операціями в іноземній валюті, і як наслідок, для обліку таких операцій застосовують норми П(С)БО 21 «Вплив зміни валютних курсів» [5]. У міжнародній практиці відмінності між валютними операціями та операціями в іноземній валюті немає, оскільки термін «Foreign Currency Transactions» об'єднує ці два поняття. Тому є можливим застосування міжнародного стандарту IAS 21 «Вплив змін валютних курсів» [4], на основі якого і було розроблене вітчизняне П(С)БО, для обліку валютних операцій підприємств.

Облік операцій в іноземній валюті, як в Україні, так і за кордоном, містить чотири основні аспекти:

- первісне відображення операції (виникнення заборгованості);
- відображення статей в іноземній валюті в балансі на звітну дату;
- визнання курсових різниць;
- відображення розрахунків в іноземній валюті на дату погашення заборгованості, що виникла.

Відповідно до МСБО 21 підприємство має право використовувати функціональну валюту для спрощення процесу обліку та аналізу міжнародних операцій. У міжнародній бухгалтерській практиці процес, за якого фінансові дані, що виражені в одній валюті, перераховуються в іншу валюту, називають валютним перерахунком (трансляцією).

Процес трансляції операцій у іноземній валюті за міжнародною практикою перетворюється у:

- трансляцію валютних операцій — переведення операцій, що виражені в іноземній валюті у функціональну валюту суб'єкта господарювання;

— трансляцію валютної звітності — переведення у функціональну валюту або у валюту подання статей фінансової звітності на дату балансу [1].

МСБО 21 не визначає, до складу яких саме статей доходів і витрат слід включати курсові різниці. Тому на практиці існує два підходи до відображення курсових різниць у звіті про прибутки і збитки.

Перший підхід полягає в тому, що курсові різниці відображаються залежно від джерел їх виникнення, зокрема:

— курсові різниці, пов'язані з операційною діяльністю, включаються у фінансові результати операційної діяльності;

— курсові різниці, пов'язані з позиками, відбиваються у складі фінансових витрат;

курсів різниці пов'язані з податком на прибуток, розглядаються як складова податку на прибуток.

Другий підхід передбачає включення всіх курсових різниць однією статтю до складу операційної діяльності або чистих фінансових витрат. Проте вибраний підприємством підхід до відображення курсових різниць повинен застосовуватися послідовно.

У вітчизняній практиці обліку зміни валютних курсів згідно з П(С)БО 21 використовується лише перший підхід.

У процесі валютного перерахунку можуть застосовуватися три види валютних курсів: історичний курс, курс «закриття» або поточний курс і середній курс. Використання різних валютних курсів і їх комбінацій при перерахунку показників фінансової звітності привело до появи у міжнародній практиці різних методів валютної трансляції, які можна класифікувати на два типи [2].

До першого типу належить метод єдиного курсу, або курсу «закриття». У США цей метод називається також методом поточного курсу. Його сутність полягає в тому, що всі активи та зобов'язання закордонного підприємства переводяться у валюту звітності за курсом «закриття». Доходи і витрати перераховуються за курсом «закриття» або середнім курсом за відповідний період.

Другий тип охоплює методи кількох курсів, відповідно до яких при валютному перерахунку використовуються різні комбінації історичного курсу та курсу «закриття». Цей тип об'єднує три методи: поточно-непоточний, монетарно-немонетарний і тимчасовий» [3].

Кожна країна в національній обліковій політиці використовує власні способи обліку валютних операцій, віддаючи перевагу тому чи тому підходу. У даному випадку багато залежить від традицій, рівня консерватизму і конкретних умов господарювання [2].

Список використаної літератури

1. *Галащук С.М.* Застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку операцій в іноземних валютах в умовах реформування вітчизняної економіки [Електронний ресурс] / С.М. Галащук // Збірник тез Десятої всеукр. наук. Internet-конференції студентів і молодих вчених, присвяченої видатним вченим в галузі бухгалтерського обліку, фінансового аналізу та контролю І.В. Малишеву, П.П. Німчинову. — Режим доступу : <http://eztuir.zdu.edu.ua/id/eprint/3330>
2. *Голов С.Ф.* Отражение влияния изменений валютных курсов согласно МСБУ [Текст] / С.Ф. Голов // Бухгалтерский учет и аудит. — 2000. — № 9. — С. 35-46. — С. 43-44.
3. *Кухарський Н.А.* Міжнародна економічна діяльність [Текст] / Н.А. Кухарський, С.К. Харчіков. — Одеса, 2009. — 456 с.
4. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=394683&cat_id=3935
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив зміни валютних курсів» [Текст]: наказ МФУ від 10.08.2000 р. № 193 з наступними змінами і доповненнями // Бухгалтер. — 2005. — № 5 — С. 32.

УДК 657.1

Йосип Даньків,
к.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Вікторія Макарович,
к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА МСФЗ

Пріоритетним вектором розвитку на державному рівні постає імплементація в українське законодавче поле європейських норм. У даному напрямку не залишається осторонь і сфера бухгалтерського обліку та процес формування фінансової звітності. В сучасних умовах у Європейській спільноті найбільшого поширення набув комплекс принципів і норм формування показників фінансової звітності за Міжнародними стандартами фінансової звітності. Процес впровадження МСФЗ в Україні залишається держав-